

Aleksandra Nycz

"Duszpasterstwo bibliotekarzy : w służbie człowieka i książki", pod red. Jana Malickiego, Henryka Olszara, Bogumiły Warząchowskiej, Katowice 2014 : [recenzja]

Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy nr 2, 209-212

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Duszpasterstwo bibliotekarzy: w służbie człowieka i książki. Pod red. Jana Malickiego, Henryka Olszara, Bogumily Warzachowskiej. - Katowice : Biblioteka Śląska, 2014. - 193 s. -ISBN 978-83-64210-03-7

Z okazji 15-lecia działalności Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej ukazała się publikacja *Duszpasterstwo bibliotekarzy: w służbie człowieka i książki*, zawierająca teksty, które z różnych perspektyw prezentują historię, specyfikę i założenia tytułowej organizacji. Pozycja ta wypełniła lukę w serii wydawnictw dotyczących duszpasterstwa grup społeczno-zawodowych. Dotychczas można było przeczytać m.in. o duszpasterstwie hutników [Wójcik, 2013], nauczycieli [Szostakiewicz, 2008], policji [Wiszowaty, 2002], środowisk twórczych [25 lat Duszpasterstwa, 2003], natomiast pod hasłem „duszpasterstwo bibliotekarzy” w katalogach widniał komunikat „brak wydań”.

Redaktorzy zadbali o kompletne zestawienie rozproszonych (lub niedostępnych) dotąd tekstów i dokumentów w jakikolwiek sposób związanych z duszpasterstwem bibliotekarzy. Tuż po przedmowie arcybiskupa Damiana Zimonia i wstępie księdza Henryka Olszara - obaj akcentują znaczącą analogię między słowem pisanym a Słowem Bożym i między książkami a Pismem Świętym oraz wynikającą z tego odpowiedzialność pracy bibliotekarskiej - zamieszczona została ciekawa korespondencja. Można się tu zapoznać z listem Zarządu Głównego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich do arcybiskupa Damiana Zimonia z prośbą o wyznaczenie śląskim bibliotekarzom duszpasterza, a także z odpowiedzią: dekretem powierzającym tę funkcję księdzu Henrykowi Olszarowi. Ponadto czytelnik otrzymuje wgląd w korespondencję między bibliotekarzami a Watykanem z okazji wyboru kardynała Josepha Ratzingera na papieża.

Pierwszą połowę książki zarezerwowano na teksty duszpasterzy, natomiast w drugiej głos oddano bibliotekarzom. Ich wypowiedzi ujęte zostały w trzech częściach: najpierw artykuły przedrukowane z czasopism i prac zbiorowych, po nich teksty dotyczące patronów bibliotekarzy, a na koniec notatki zamieszczane w prasie parafialnej oraz podsumowujący całą publikację artykuł księdza Olszara o etyce bibliotekarskiej.

W pierwszej części książki kapelan katowickiej wspólnoty referuje rzetelnie, lecz z zaangażowaniem osoby uczestniczącej, działalność Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej, Opisuje doroczne pielgrzymki na Jasną Górę i towarzyszące im wydarzenia kulturalne, wspomina spotkania opłatkowe, wyjazdy do kościołów pw. św. Wawrzyńca, doceniając przy tym znamienitych gości, m.in. kard. Josepha Ratzingera czy prof. Juliana Gembalskiego, którzy kazaniem i prelekcjami uświetniali te uroczystości. Natomiast wygłaszane wówczas do bibliotekarzy *Homilie, kazania i mowy okolicznościowe* księdza dr. Henryka Olszara i księdza Macieja Kwietnia zostały wydrukowane w kolejnym rozdziale książki.

Kazania księdza Olszara charakteryzuje duża różnorodność tematyki. Niektóre z nich bezpośrednio mówią o misji bibliotekarzy i jej realizowaniu poprzez proste, codzienne, drobne gesty. Inne krążą wokół zagadnienia zawartej w książkach mądrości i jej krzewienia; w kolejnych znajdziemy tylko wzmiankę o związku poruszanego tematu z pracą bibliotekarzy. Zdarzają się również kazania pozbawione takich odniesień, co oczywiście nie umniejsza ich wartości ani nie powinno być powodem pominięcia ich w omawianym tomie – zostały wygłoszone do bibliotekarzy a dotyczą innych sfer ich życia. Wszystkie natomiast są wewnętrznie spójne, dobrze się je czyta, mimo że pisane były z myślą o wygłoszeniu przed słuchaczami. Tezy poparte są cytataми autorytetów chrześcijańskich (m.in. ks. Józefa Tischnera, św. Jana Pawła II), jak i niezwiązanych bezpośrednio z Kościołem, a bardziej z literaturą (np. Leszka Kołakowskiego, a nawet Witkacego czy Jerzego Pilcha). Między wierszami da się też wyczytać silny nacisk na patriotyzm lokalny, zauważanie tego co śląskie, lecz bez rażącej gloryfikacji. Tych, którzy obawiają się kaznodziejskiego grzmienia z ambony, uspokoję: kazania tchną optymistyczną wiarą w człowieka, w możliwość zmiany na lepsze. Wyczytać z nich można wyrozumiałość dla ludzkich słabości. Nie brak tu także poczucia humoru.

Z kolei książk Maciej Kwiecień, kapelan Duszpasterstwa Bibliotekarzy w Gdańsku, w dwóch przytoczonych kazaniach skupia się na roli bibliotekarza i na czytelniku – nie na darmo skończył studia bibliotekoznawcze. Od niepokojących danych statystycznych dotyczących czytelnictwa w Polsce, autor płynnie przechodzi do metaforycznych wizji książki, biblioteki i bibliotekarza, który to zawód traktuje jako powołanie.

Punkt widzenia bibliotekarzy zaangażowanych w duszpasterstwo nie odbiega od wizji ich kapelanów. Marian Skomro pisze: „pojmujemy naszą pracę zawodową i realia życia bibliotekarskiego jako rzeczywistość uświęcającą i do uświęcania” [s. 125] oraz wyraża przekonanie o potrzebie wspólnotowej i publicznej religijności. Także Bogumiła Warząchowska podkreśla, że „Jednym z celów duszpasterstwa jest integracja dość mocno rozproszonego środowiska” [s. 101]. Jak się to dzieje w praktyce, opisują, oprócz cytowanych wyżej autorów Jolanta Kubik, Krystyna Wołoch, Grażyna Mięt-

kiewicz, Ewa Babińska i Dorota Dowda. Ich artykuły, w większości opublikowane wcześniej w prasie katolickiej, regionalnej lub w czasopismach bibliotekarskich, mają formę sprawozdań z pielgrzymek lub podsumowań dotychczasowej działalności Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej. W opisach tych uderza różnorodność organizowanych wydarzeń, zarówno tych religijnych, jak i kulturalnych. Przy okazji każdy przybliży też charakter i podstawowe założenia duszpasterstwa. W związku z tym wiele informacji niestety wielokrotnie się powtarza, autorzy cytują się nawzajem, co dla czytelnika omawianej książki może być nużące. Jednak uwzględnianie podobnych treści w tego typu tekstach, publikowanych w rozmaitych pismach, skierowanych do różnych odbiorców, jest - rzecz jasna - konieczne, by wprowadzić w temat tych, którzy zetknęli się z nim po raz pierwszy. Szkoda byłoby natomiast pominąć jakiś tekst w omawianym zestawieniu, gdyż każdy wnosi coś nowego i dopełnia obrazu duszpasterstwa bibliotekarzy. Kontekst zagadnienia poszerza dodatkowo artykuł Jolanty Kubik o bibliotekach parafialnych.

Przypomnienie artykułów z czasopism bibliotekarskich, dotyczących patronów bibliotekarzy, otwiera tekst Eweliny Ziemby o św. Wawrzyńcu, św. Katarzynie Aleksandryjskiej i św. Hieronimie. Po nim można przeczytać relację Grażyny Miętiewicz z podróży po Śląsku i Czechach śladami św. Wawrzyńca oraz prezentację dwóch książek: Bogumiła Warząchowska interesująco omawia i streszcza pozycję *Święty Wawrzyniec patron bibliotekarzy* Teresy Kunikowskiej, a Weronika Pawłowicz opisuje *Przecacny żywot świętego Wawrzyńca, patrona bibliotekarzy, biedaków i innych, także z okazji rocznic nadobnych wydany A.D. MMIX w mieście Ruda Śląska na Górnym Śląsku* pod redakcją Krystiana Gałuszki. Na końcu zamieszczono *Litanie do św. Wawrzyńca* oraz słowa i nuty *Pieśni do św. Wawrzyńca*.

W ostatniej części publikacji zebrano notki z śląskiej prasy parafialnej na temat nabożeństw i spotkań w ramach duszpasterstwa bibliotekarzy. Ich wartość dla omawianej książki polega nie tyle na zawartych w nich informacjach kronikarskich (te znalazły się już w pozostałych artykułach), ile na ich ładunku emocjonalnym. Autorki, patrząc z perspektywy uczestnika i obserwatora, a nie organizatora, podkreślają serdeczną atmosferę spotkań i ich budujący wpływ na życie duchowe.

Książkę kończy artykuł księdza Olszara *Etyka bibliotekarza*. Temat został przeanalizowany wyczerpująco, począwszy od historii kodeksów etyki zawodowej bibliotekarzy, poprzez omówienie aktualnego, obowiązującego *Kodeksu etyki bibliotekarza i pracownika informacji*, aż po refleksję nad indywidualnym podejściem do tych zasad osób ze społeczności. Artykuł opatrzone jest bogatą bibliografią i, w przeciwieństwie do kazań kształtujących chrześcijański etos pracy bibliotekarza, stroni od religijnych odniesień - dopiero w podsumowaniu autor ujawnia swój katolicki światopogląd.

Duszpasterstwo bibliotekarzy: w służbie człowieka i książki może być przydatną i ciekawą lekturą dla szerokiego grona odbiorców, zarówno dla bibliotekarzy, jak i osób zainteresowanych formacjami religijnymi czy organizacjami w ramach środowisk zawodowych. Jest to możliwe dlatego, że redaktorzy zadbali o wszechstronne przedstawienie tytułowej tematyki, kompletując różnorodne teksty, także ze źródeł, do których dostęp dla wielu czytelników byłby nieraz bardzo utrudniony, nie pomijając dokumentów funkcjonujących tu jako ciekawostki. Nawet czytelnicy, którym obcy jest Kościół Katolicki, znajdą tu coś dla siebie, jak choćby zamykający zbiór artykuł księdza Olszara.

Książka pomoże zapewne rozpowszechnić wiedzę o istnieniu i działalności duszpasterstwa bibliotekarzy, a być może skłoni nawet czytelnika do zasilenia szeregów tej organizacji albo przynajmniej do zastanowienia nad etycznym bądź religijnym wymiarem swojej pracy zawodowej.

Bibliografia

- 25 lat Duszpasterstwa Środowisk Twórczych: księga jubileuszowa (2003). Warszawa.
- Wiszowaty E. (2002), *Duszpasterstwo policji: studium pastoralno-teologiczne*. Szczytno.
- Szostakiewicz J. (2008), *Duszpasterstwo nauczycieli w Polsce: studium teologiczno-pastoralne*. Siedlce.
- Wójcik K. (red.) (2013), *Duszpasterstwo Hutników: 30 lat w służbie Bogu, ludziom i „Solidarności”*. Kraków.